

Ledamot Akinyemis och ledamot Partanens fullmäktigemotion om trygghet av försörjning och utbildning för klienter inom eftervården

Regeringens reform av lagen om utkomststöd trädde i kraft i februari 2026. Till följd av detta förnyade FPA sin tillämpningsanvisning för lagen om utkomststöd och lade till ett krav enligt vilket ungdomar som omfattas av eftervård förutsätts ansöka om studielån innan de kan ansöka om utkomststöd. Anvisningen tillämpas från och med augusti på ungdomar inom eftervården som redan får utkomststöd, i övrigt är anvisningen redan i kraft. Tidigare krävdes inte att den här klientgruppen tar ut studielån av motiverade skäl.

Ändringen av lagen om utkomststöd och dess tillämpning upphäver inte den skyldighet som fastställs för välfärdsområdena i barnskyddslagen (76 a §) om trygghet av boende och försörjning i eftervården. Om denna skyldighet inte längre täcks genom tillämpning av grundläggande utkomststöd, återstår välfärdsområdenas ansvar att trygga möjligheten för ungdomar inom eftervården att studera och därmed rehabilitera sig själv och bryta generationsöverskridande cykler utan studielån. Vi ledamöter kräver att Västra Nylands välfärdsområde säkerställer den subjektiva rätten till tryggad försörjning för ungdomar inom eftervården i området, och att man i första hand strävar efter att få FPA att ändra sin tillämpningstolkning av lagen om utkomststöd eller i andra hand att betala ungdomen inom eftervården försörjning under studietiden som förebyggande eller kompletterande utkomststöd eller som ekonomiskt stöd inom eftervården utan skyldighet att ta ut studielån.

Motivering:

Enligt barnskyddslagen har ungdomar inom eftervården en subjektiv rätt till ekonomisk trygghet och boende, och dessa ungdomar, som befinner sig i en mycket sårbar position, har inte varit skyldiga att ta ut studielån som en del av sina studier. Den ändrade tolkningen kom utan förvarning eller politisk diskussion, och den äventyrar studievägen och försörjningen av många ungdomar inom eftervården.

Genom att trygga försörjningen har man velat utjämna det underläge som många ungdomar inom eftervården har startat sitt vuxenliv från. Få har en vårdnadshavare som stöd i bakgrunden, särskilt inte som ekonomiskt stöd. Samhället har beslutat att ta hand om dessa ungdomar när de varit minderåriga och därför har samhället också en skyldighet att bära sitt ansvar under tiden då de blir vuxna. I regeringens proposition om ändring av barnskyddslagen (56/2023) beskrivs situationen så här: Det har uppskattats att 40 procent av de unga i eftervården står utanför arbete, utbildning och värnplikt (NEET). De har oftare problem med missbruk och psykisk hälsa samt

bostadslöshet än sina jämnåriga, och de får ofta barn tidigare än sina jämnåriga. Forskningen har visat att barn i placeringar utom hemmet i vuxen ålder sannolikare har långvariga problem med utbildning och att hitta arbete än den övriga befolkningen. Pojkar har oftare långvariga problem än flickor."

De som har levt i vård utom hemmet har alltså en generationsövergripande risk för marginalisering, och de befinner sig i en mer utsatt situation än andra. Därför är det inte konstigt att även FN:s kommitté för barnets rättigheter 2023 uttryckt sin oro över att Finland inte stöder ungdomar inom eftervården tillräckligt och rekommenderat att Finland säkerställer att man efter eftervården planerar individuella fortsättningsstigar för barnen i syfte att erbjuda dem socialt, utbildningsmässigt och annat lämpligt stöd, så att de framgångsrikt anpassar sig på nytt till familjen och samhället.

På Vänsterförbundets fullmäktigegrupps vägnar Aino Akinyemi

På Grönas fullmäktigegrupps vägnar Henna Partanen

Undertecknade

den 24 februari 2026

Akinyemi Aino / inlämnare av motionen

Partanen Henna / inlämnare av motionen

Laine Aino

Salovaara Taru

Paakkunainen Lotta

Aittakumpu Birgit

Hukari Hanna

Laine Anna

Gästrin Eva-Lena

Nurminen Minna

Ahloos Tiina

Ahjoniemi Satu

Rodriguez Elina

Felipe Sini

Värmälä Johanna

Valkeapää Terhi

Ali Habiba

Hiila Eeva

Saari Leena

Ahonen Emmi

Vallin Riitta

Karimäki Johanna

Skaffari Laura

Peltoniemi Noora

Hyrkkö Saara

Mattsson Fanni

Kokko Elina

Mönttinen Ari

Keisteri-Sipilä Elli

Tiitinen Helena

Marttila Helena